ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΡΧΑΙΩΝ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Πολιτικά, 1.12, 1253a29-39

Φύσει μὲν οὖν ἡ ὁρμὴ ἐν πᾶσιν ἐπὶ τὴν τοιαύτην κοινωνίαν [: την πόλιν]· ὁ δὲ πρῶτος συστήσας μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος. Ὥσπερ γὰρ καὶ τελεωθεὶς βέλτιστον τῶν ζῴων ἄνθρωπός ἐστιν, οὕτω καὶ χωρισθεὶς νόμου καὶ δίκης χείριστον πάντων. Χαλεπωτάτη γὰρ ἀδικία ἔχουσα ὅπλα· ὁ δὲ ἄνθρωπος ὅπλα ἔχων φύεται φρονήσει καὶ ἀρετῇ, οἷς ἐπὶ τἀναντία ἔστι χρῆσθαι μάλιστα. Διὸ ἀνοσιώτατον καὶ ἀγριώτατον ἄνευ ἀρετῆς, καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδὴν χείριστον. Ἡ δὲ δικαιοσύνη πολιτικόν· ἡ γὰρ δίκη πολιτικῆς κοινωνίας τάξις ἐστίν, ἡ δὲ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου κρίσις.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, Πολιτικά, Θ 1.3-2.1, 1337a33-b11

Ὅτι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινὴν ποιητέον, φανερόν τίς δ’ ἔσται ἡ παιδεία καὶ πῶς χρὴ παιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων. Οὐ γὰρ ταὐτὰ πάντες ὑπολαμβάνουσι δεῖν μανθάνειν τοὺς νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν βίον τὸν ἄριστον, οὐδὲ φανερὸν πότερον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος· Ἔκ τε τῆς ἐμποδὼν παιδείας ταραχώδης ἡ σκέψις καὶ δῆλον οὐδὲν πότερον ἀσκεῖν δεῖ τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν ἢ τὰ περιττά (πάντα γὰρ εἴληφε ταῦτα κριτάς τινας)· περί τε τῶν πρὸς ἀρετὴν οὐθέν ἐστιν ὁμολογούμενον (καὶ γὰρ τὴν ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθὺς πάντες τιμῶσιν, ὥστ’ εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς).

Α1. α) Σε ποιες λέξεις ή φράσεις του κειμένου από το πρώτο απόσπασμα αναφέρονται οι παρακάτω:

i. «ἀγαθῶν αἴτιος»
ii. τελεωθείς

Μονάδες 4

β) Να εντοπίσετε στο δεύτερο απόσπασμα Ι) τα ρηματικά επίθετα που αναφέρονται στην ανάγκη ύπαρξης νομοθετικών ρυθμίσεων σχετικά με την παιδεία. ΙΙ) το ονοματικό σύνολο που αναφέρεται στην παιδεία της εποχής του Αριστοτέλη. ΙΙΙ) την λέξη που αποδίδει τη γνωσιοκεντρική παιδεία.

Μονάδες 6

Β1) Γιατί ο χαρακτήρας της παιδείας είναι αναγκαστικά πολιτικός σύμφωνα με τον Αριστοτέλη;

Μονάδες 10

Β2) Για ποιους λόγους είναι δύσκολο σύμφωνα με τον Αριστοτέλη να υπάρξει μια κοινή αντίληψη για την ενδεδειγμένη παιδεία που πρέπει να έχουν οι νέοι;

Μονάδες 10

Β3) Να βρείτε από το πρώτο απόσπασμα ετυμολογικά συγγενείς με τις παρακάτω λέξεις:

μεγαλομανής, στάση, παρουσία, σχολείο, αρεστός, χρήμα, απολίτιστος, προσταγή, διάκριση, χωρισμός.

Μονάδες 10

Β4) Να χαρακτηρίσετε ως Σωστές ή Λανθασμένες τις παρακάτω προτάσεις:

i. Η ειρωνεία χρησιμοποιήθηκε από τον Σωκράτη ως μέσο για την αναζήτηση και τη φιλοσοφική έρευνα
ii. Η σχολή του Πλάτωνα πήρε το όνομά της από τον προστάτη ήρωα της περιοχής Ακάδημο ή Εκάδημο.
iii. Στη Θεογονία του ο Ησίοδος αναφέρεται εξονυχιστικά στη δημιουργία των ανθρώπων.
iv. Οι δημιουργοί είναι η κατώτερη και μικρότερη σε πληθυσμό τάξη στην ιδανική πολιτεία.
v. Η ορθή αγωγή των φυλακών περιλαμβάνει δύο κύκλους εκπαίδευσης.

Μονάδες 10

Β5) Με βάση το μεταφρασμένο απόσπασμα να εξηγήσετε ποιο νόημα είχε ο ισχυρισμός του Αριστοτέλη στο χωρίο «ὁ δὲ πρῶτος συστήσας μεγίστων ἀγαθῶν ἄιτιος».

Αριστοτέλους, Πολιτικά Α2, 13

Είναι φανερό λοιπόν ότι η πόλη ήρθε στην ύπαρξη εκ φύσεως και ότι προηγείται από το κάθε επιμέρους άτομο. Γιατί αν είναι αλήθεια ότι ο καθένας μας χωριστά δεν είναι αυτάρκης, γίνεται λογικά φανερό ότι το κάθε μεμονωμένο άτομο θα βρεθεί στην ίδια ακριβώς κατάσταση που βρίσκονται, γενικά, τα μέρη προς το όλον. Από την άλλη μεριά, ο άνθρωπος που δεν μπορεί να ζει μαζί με άλλους σε κοινότητα, ο άνθρωπος που λόγω αυτάρκειας αισθάνεται πως δεν του λείπει τίποτε, αυτός ο άνθρωπος δεν αποτελεί με κανένα τρόπο μέρος της πόλης – ένας τέτοιος όμως άνθρωπος είναι τότε, ή ζώο, ή θεός.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Η απόφαση που θα πάρει το δικαστήριο πρέπει να γίνει παράδειγμα για τους μεταγενέστερους αλλά και για τους νέους.

Λυκούργος, κατά Λεωκράτους 9-10

διὸ καὶ μάλιστ᾽, ὦ ἄνδρες, δεῖ ὑμᾶς γενέσθαι μὴ μόνον τοῦ νῦν ἀδικήματος δικαστάς, ἀλλὰ καὶ νομοθέτας. ὅσα μὲν γὰρ τῶν ἀδικημάτων νόμος τις διώρικε, ῥᾴδιον τούτῳ κανόνι χρωμένους κολάζειν τοὺς παρανομοῦντας· ὅσα δὲ μὴ σφόδρα περιείληφεν, ἑνὶ ὀνόματι προσαγορεύσας, μείζω δὲ τούτων τις ἠδίκηκεν, ἅπασι δ᾽ ὁμοίως ἔνοχός ἐστιν, ἀναγκαῖον τὴν ὑμετέραν κρίσιν καταλείπεσθαι παράδειγμα τοῖς ἐπιγιγνομένοις.εὖ δ᾽ ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι οὐ μόνον τοῦτον νῦν κολάσετε κατεψηφισμένοι, ἀλλὰ καὶ τοὺς νεωτέρους ἅπαντας ἐπ᾽ ἀρετὴν προτρέψετε. δύο γάρ ἐστι τὰ παιδεύοντα τοὺς νέους, ἥ τε τῶν ἀδικούντων τιμωρία, καὶ ἡ τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς διδομένη δωρεά·πρὸς ἑκάτερον δὲ τούτων ἀποβλέποντες τὴν μὲν διὰ τὸν φόβον φεύγουσι, τῆς δὲ διὰ τὴν δόξαν ἐπιθυμοῦσι. διὸ δεῖ, ὦ ἄνδρες, προσέχειν τούτῳ τῷ ἀγῶνι καὶ μηδὲν περὶ πλείονος ποιήσασθαι τοῦ δικαίου.

<u>Λεξιλόγιο:</u>

σφόδρα = επακριβώς, αυστηρά
δωρεά = ηθική ανταμοιβή

1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «Διὸ καὶ μάλιστ᾽ ὦ ἄνδρες … προτρέψετε»

Μονάδες 10

2. Ποια είναι αυτά τα δύο στοιχεία σύμφωνα με τον συγγραφέα που διαπαιδαγωγούν τους νέους και πώς το επιτυγχάνουν αυτό; (Δύο γὰρ ἐστί … τοῦ δικαίου)

Μονάδες 10

3. α) Να γραφούν οι αντίστοιχοι τύποι:

τοῦ ἀδικήματος (δοτική πληθυντικού) :
κανόνι (κλητική ενικού) :
κρίσιν (αιτιατική πληθυντικού) :
τοῖς ἀνδράσι (γενικού ενικού) :
την δόξαν (δοτική ενικού) :

Μονάδες 5

β) γενέσθαι (β' ενικού Προστακτικής του ίδιου χρόνου) :
χρωμένους (γ' ενικού Οριστικής ίδιου χρόνου) :
προσέχειν (γ' πληθυντικού Οριστικής αορίστου β' στην ίδια φωνή) :
καταλείπεσθαι (γ' πληθυντικού Οριστικής παρακειμένου στην ίδια φωνή) :
ποιήσασθαι (β' ενικό Ευκτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή) :

Μονάδες 5

4. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις:

ὑμᾶς, τῶν ἀδικημάτων, τούτων, παράδειγμα, ἡ τιμωρία, διὰ τὸν φόβον.

Μονάδες 6

β) «οὐ μόνον τοῦτον … κατεψηφισμένοι … προτρέψετε»

Να μετατρέψετε την υποθετική μετοχή «κατεψηφισμένοι» σε αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου (υπόθεση- απόδοση- είδος)

Μονάδες 4